

Barnkonventionen

- 1** Konventionen gäller för alla som är under 18 år, om inte lagen säger att någon blir vuxen tidigare.
- 2** Alla barn har rättigheter som ska respekteras, oavsett vem de är, utan diskriminering.
- 3** När man tar beslut som påverkar barn ska man alltid tänka på vad som är bäst för barnet och skydda deras välmående.
- 4** Länder ska göra regler och lagar för att följa konventionen och se till att barns rättigheter följs.
- 5** Barn ska ha rätt att behålla sin identitet och namn utan att någon gör något olagligt. Om deras identitet hotas, ska de få hjälp.
- 6** Alla länder måste se till att varje barn har rätten att leva. De måste göra sitt bästa för att säkerställa att barn överlever, växer upp och utvecklas.
- 7** Barn har rätt till ett namn, medborgarskap och att veta vilka deras föräldrar är så långt det är möjligt. Länder måste se till att dessa rättigheter följs, särskilt för att undvika att barn blir statslösa.
- 8** Länder måste respektera barns rätt att behålla sin identitet, inklusive deras medborgarskap, namn och släktrelationer.
- 9** Barn får inte skiljas från sina föräldrar om det inte är absolut nödvändigt för barnets bästa. Barn ska ha möjlighet att ha kontakt med båda föräldrarna om det inte skadar dem.
- 10** Om ett barn eller föräldrarna vill återförenas med sin familj, ska landet hjälpa till på ett snällt och positivt sätt. Barn som har föräldrar i olika länder har rätt att träffa dem och resa mellan länder om det inte skadar någon viktig sak som säkerhet eller hälsa.
- 11** Länder måste motverka olovliga bortföranden av barn till och från utlandet genom att främja internationella avtal.
- 12** Staten måste se till att barn som kan bilda egna åsikter har rätt att fritt uttrycka sina åsikter om allt som påverkar dem. Barnets ålder och mognad måste beaktas när man tar hänsyn till deras åsikter.
- 13** Barn har rätt att säga vad de tycker och dela information och tankar på olika sätt, som att prata, skriva, eller använda konst. Men det finns några begränsningar:
 - Det är inte tillåtet att skada andra människors rättigheter eller rykte.
 - Det är inte tillåtet om det hotar nationens säkerhet, ordningen, folkhälsan eller allmän moral.Så, barn har rätt att uttrycka sig, men det måste ske med hänsyn till vissa regler.
- 14** Staterna måste respektera barnets rätt att tänka på saker, ha en egen tro och utöva sin religion om de vill. De måste också respektera föräldrarnas rättigheter att vägleda barnet på ett sätt som hjälper deras utveckling när de utövar sina rättigheter.
- 15** Barn har rätt att bilda grupper och ha fredliga möten. Men det finns vissa regler:
 - Dessa rättigheter kan begränsas enligt lagen om det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle för att skydda nationell säkerhet, allmän säkerhet, ordningen, folkhälsan, moralen eller andra människors rättigheter.
- 16** Barn får inte behandlas godtyckligt eller olagligt när det gäller deras privatliv, familjeliv, hem eller brevväxling, och de får inte heller utsättas för olagliga attacker mot deras rykte eller anseende. Lagstiftningen måste skydda barnet från sådana intrång eller attacker.
- 17** Media har en viktig roll och måste se till att barn har tillgång till olika slags information från olika källor, både nationella och internationella. Denna information bör främja barns sociala, andliga, moraliska, fysiska och psykiska välmående.
 1. Media bör uppmuntras att sprida information som är bra för barn och i linje med vad som nämns i artikel 29.
 2. Det bör finnas samarbete mellan länder för att producera, byta och sprida sådan information från olika kulturer och källor.
 3. Det bör uppmuntras att producera och sprida böcker för barn.
 4. Media bör särskilt ta hänsyn till språkbehoven hos barn som tillhör minoritetsgrupper eller urfolk.
 5. Det bör finnas riktlinjer för att skydda barn från information som kan skada deras välfärd, med hänsyn till vad som sägs i artikel 13 och 18.

- 18** Staten måste göra sitt bästa för att se till att föräldrar tar ansvaret för att uppfostra och hjälpa barnet att växa upp. Föräldrar har huvudansvaret för detta och de måste alltid tänka på vad som är bäst för barnet.
- 19** Staterna måste ta olika slags åtgärder för att skydda barn från all slags våld, skada eller dålig behandling, inklusive sexuella övergrepp, när de är hos sina föräldrar, vårdnadshavare eller andra vuxna som ansvarar för dem.
- 20** Ett barn som inte kan bo med sin familj, antingen tillfälligt eller permanent, ska få särskilt skydd och stöd från staten. Staterna måste följa sina egna lagar och se till att barnet tas om hand på ett annat sätt.
- 21** Länder som tillåter adoption måste göra vad som är bäst för barnet och:
 - (a) Adoption måste godkännas av rätt myndigheter, som måste använda relevant och pålitlig information för att besluta om det är bäst för barnet att adopteras.
 - (b) Om barnet inte kan hitta en fosterfamilj eller adoptivfamilj i sitt hemland kan internationell adoption övervägas som ett alternativ.
 - (c) Internationella adoptioner måste ha samma garantier och normer som nationella adoptioner.
 - (d) Det får inte finnas ekonomisk vinning för någon i internationella adoptioner.
 - (e) Länder kan ingå avtal eller överenskommelser för att säkerställa att barn placeras i ett annat land genom rätt myndigheter eller organisationer.
- 22** Barn som söker skydd som flykting, enligt internationell eller nationell rätt, och som kommer ensamt eller med sina föräldrar eller någon annan person, får lämpligt skydd och hjälp. Länderna måste samarbeta med FN och andra organisationer för att skydda och hjälpa sådana barn. De måste också försöka hitta barnets föräldrar eller andra familjemedlemmar för att återförena dem. Om det inte går att hitta föräldrarna eller familjemedlemmarna, måste barnet få samma skydd som andra barn som inte kan bo med sin familj, enligt denna konvention.
- 23** Barn med funktionsvariationer har rätt till ett värdigt liv som främjar deras självförtroende och aktivt delaktiga i samhället.
- 24** Barn har rätt till bästa möjliga hälsa och tillgång till hälso- och sjukvård samt rehabilitering. Inget barn får hindras från att få tillgång till sådan vård.
- 25** Barn omhändertagna av myndigheter för vård eller behandling har rätt till regelbunden översyn av sin situation och behandling.
- 26** Barn har rätt till social trygghet, inklusive socialförsäkring, och ta de nödvändiga stegen enligt sina lagar för att göra detta verkligt. Förmånerna ska beviljas med hänsyn till barnets och vårdnadshavares resurser och andra relevanta faktorer.
- 27** Barn har rätt till en standard för livet som främjar deras fysiska, mentala, andliga, moraliska och sociala utveckling. Föräldrar och vårdnadshavare har huvudansvaret för detta, men staten måste erbjuda stödprogram och materiellt bistånd vid behov.
- 28** Barns rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk och gratis. De ska få tillgång till information om utbildning och yrken. Staten ska se till att barn har regelbunden skolnärvaro och minska studieavbrott.
- 29** Barns utbildning ska:
 1. Utveckla deras fulla potential i personlighet och färdigheter.
 2. Främja respekt för mänskliga rättigheter och olika kulturer.
 3. Förbereda dem för ansvarsfullt och fredligt samhällsliv.
- 30** Barn från etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller urfolk har rätt att delta i sitt kulturliv, religion och språk tillsammans med sina medlemmar utan diskriminering.

- 31** Barn har rätt till vila, lek, och fritid som passar deras ålder samt frihet att delta i kulturella och konstnärliga aktiviteter.
- 32** Barn har rätt till skydd mot skadligt arbete och ekonomiskt utnyttjande. Staten ska införa lagar och åtgärder som inkluderar minimiålder för arbete, reglering av arbetsvillkor för barn och påföljder till de som bryter mot dessa lagar.
- 33** Staterna ska skydda barn från narkotika och droger och förhindra att de utnyttjas i den olagliga droghandeln.
- 34** Staterna ska skydda barn från sexuell utnyttjande och övergrepp. De ska förhindra att barn deltar i olaglig sexuell verksamhet, utnyttjas för prostitution eller andra olagliga sexuella aktiviteter, och används i pornografiskt material.
- 35** Staterna ska ta alla nödvändiga åtgärder, både nationellt och i samarbete med andra länder, för att förhindra att barn bortförs, säljs eller handlas med, oavsett syftet eller sättet det görs på.
- 36** Staterna ska skydda barnet mot alla andra former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende.
- 37** Barn ska skyddas från tortyr och grym behandling, inte hållas fängslade olagligt eller straffas med dödsstraff eller livstids fängelse. Om ett barn är frihetsberövat, måste det behandlas med respekt och ha rätt till juridisk hjälp samt kontakt med sin familj.
- 38** Staterna måste följa internationella regler om hur barn ska skyddas i väpnade konflikter. De får inte låta personer under 15 år delta direkt i stridigheter. De får heller inte rekrytera någon under 15 år till sina väpnade styrkor. Om de rekryterar personer mellan 15 och 18 år, bör de försöka rekrytera de äldsta först. De måste också ta extra ansträngningar för att skydda och hjälpa barn som påverkas av en väpnad konflikt.
- 39** Barn måste få hjälp om de varit offer för olika svåra situationer, som vanvård, utnyttjande, övergrepp, tortyr, grym behandling eller krig. Hjälpen innebär att barnet får stöd för att återhämta sig fysiskt och mentalt och att återanpassas socialt. Denna hjälp ska ges i en miljö som är bra för barnets hälsa och självkänsla.
- 40** Barn som ställs inför brottsanklagelser eller döms för brott har rätt till en behandling som respekterar deras värdighet och grundläggande fri- och mänskliga rättigheter.
- 41** Om nationella lagar ger barn större möjligheter att utöva sina rättigheter än vad som anges i denna konvention, så har de företräde.
- 42** Stater som har anslutit sig till konventionen måste sprida information om dess regler och principer så att både vuxna och barn känner till dem.
- 43-45**
Denna del handlar om hur länder som undertecknat konventionen ska implementera den. Det finns en FN-övervakningskommitté som granskar ländernas rapporter. Andra FN-organ och icke-statliga organisationer kan också bidra med information till FN.
- 46-54**
Detta avsnitt behandlar processen för stater att ansluta sig till konventionen och när deras åtaganden träder i kraft. Det fastställer också att reservationer som går emot konventionens syfte inte är tillåtna.

